

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PART LAPJA

== A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG” HIVATALOS KÖZLÖNYE ==

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, fél évre 5 K, negyed évre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyesületi tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DERÉKI ANTAL

FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árakban szerinti. Nyílt-tér sora 1 K. A nyílt-tér és hirdetések előre fizetendők.

M. kir. postatakarékpénztári cseque-számla 10,489. szám.

Nyílt levél

Salamon Rezső urnak Kolozsvárt.

Székelyudvarhely, 1908. aug. 13.

Súlyos vádat emelt Uraságod a „Székely Társaságok Szövetsége” ellen az „Ellenzék” aug. 10-iki számában.

Engedtessék meg nekem, mint a helybeli Székely Társaság egyik legszerényebb tagjának, hogy e vádak megerősítésem, sőt minden vonalon — az igazságnak megfelelően — megcáfolhassam.

Nem kissebb a vád, minthogy a Szövetségnek városunkban e hó végén tartandó nagygyűlésén a székely vasutak ügyét nem fogják tárgyalni és azt a programmba se vették be.

Ezt a vádat kár volt a nagygyűlés megtartása előtt megmondogatlanul világgá kürtölni és ezzel a nagygyűlés harmoniáját már előre is megzavarni, mert ütés után már elvesztette volna még azt a csekély ingatag alapját is, a melyre most felépített; a mennyiben Dr Paál Árpád vármegyénk nagyképzetségű főjegyzője a programmban foglalt „Udvarhelyvármegye közlekedési viszonyai” kapcsán ki sem térhetne és nem is fog kitérni a székely vasutak általános kérdésének megvilágítása elől, még pedig a nálunk eléggé ismertett és érdeme szerint eléggé becsült és méltatott Borszék Soma bátyánk eszméi és művei kapcsán, melyeket — a mig mi a tollat forgathatjuk, a mig a tollat kezünkben a mindnyájunkkal közös megsemmisülés ki nem ragadja — mint a legégetőbb székely kérdést lapunkban mindig felszinen tartunk.

A legilletékesebb és legklasszikusabb tanu, jó öreg Borszék bátyánk bizonyíthatja leginkább, hogy székely lelkesedésünk ez ügyben egy pillanatra sem lankadt, hogy nem alszunk, hogy eszméink mi voltunk és vagyunk legbuzgóbb hirdetői és hogy minden alkalmat örömmel ragadunk meg, midőn ez ügyet előtérbe tolhatjuk. A székely la-

pok ellen emelt vád tehát nagy igazságtalanság, mert a mi példánkat a többi székely lapok is elég buzgón követték és arról valóban nem tehetünk és nem tudhatjuk be hibáknak, hogy társadalmi munkánkról, veritékes küzdelmünkről a t. cikkíró ur nem tartotta méltónak tudomást szerezni; pedig elég volna, ha Borszék Soma bátyánk legutolsó brosjárát „A székely vasutakról” elolvasta volna, melynek előszavában a „Székely-Udvarhely”-nek és folytatónak a többi székely lapoknak is hálás köszönetet mond a támogatásért.

Ne zavarjuk meg hát keserű hangokkal a székely nagygyűlés harmoniáját, várjuk be annak — remélhetőleg — impozáns lefolyását; kritizálni, gáncskodni, vádaskodni post festa is elég idő marad, ha ugyan arra ok és alkalom szolgáltatik.

Mi nehéz feladatunk tudatában, izzó székely lelkesedéssel azon működünk, hogy gyenge erőnk mellett legalább buzgó akarattal elismerését biztosíthassuk...

Deréki Antal.

A székely kérdés.

Írta: Lajos Dénes.

Hetek óta járom a Székelyföldet azért, hogy népének immár országos kérdéssé vált nyomorúságait, bajait megismerjem.

Eddigi utamban felette szomorú tapasztalatokat szereztem. Azt az általános nyomort, melyről immár könyvekre menő cikkeket írtunk, sehol sem találtam. Igaz, hogy általános gazdagság nincsen, de a jó mód jelei inkább felismerhetők, mint a szegénység.

Ellenben láttam egyebet, ami minden szegénységnél elszomorítóbb és megdöbbentőbb.

Azt a székely népet, mely az emberi erényeknek legendás hőse a történelemben, nem találom sehol. A hit, erkölcs, józanság, őszinteség, nyílt, egyenes jellem helyét a demoralizáció foglalta el a székely házakban, mely testileg és lelkileg egyformán észlelhető. Az istentagadás, perverzitás, önzés, alkoholizmus, alattomoság az újkor erényei. Ezekből valósággal

sportokat üznek székely véreink. A kor haladásával átvették annak összes bűneit s a multból csak a szellemi elmaradottságot tartották meg.

Általánosságban így néz ki a Székelyföld néprajzi tekintetben. A kevés, szorványos kivétel nem szabad, hogy hizelgővé tegyen fajunkkal szemben s hazug dicsekedésre ragadjon. Hiszen az volt a bajunk, hogy titkolóztunk és rózsaszínű ügögen át itéltük meg a bajokat. Ez okozta azt is, hogy a székelyakció aránylag hosszú idő alatt olyan kevés eredményt mutathat fel. Hiába vártuk az őszinte szót a vármegyétől, a községtől és más illetékes faktoroktól. Álszeméremből vagy más okokból ferde világításban mutatták be a népet s innen származott a viszonyok helytelen megítélése.

A székelységről szóló szigorú kritikám jelenti azt, hogy itt gazdasági bajok is vannak feles számmal. De a bajok kuforrása minden vonalon a nép erkölcsi meggyengülésében keresendő s aki orvosolni akarja a helyzetet, annak itt kell kezdenie munkáját.

Néhány nap múlva a székely társadalmi akció szervei: a székely társaságok kongresszust tartanak Székelyudvarhelyen.

Mintha megtalálták volna a vezetőket a helyes irányt, úgy látszik a programból. Az eddigi éveken keresztül elcsépett és elkoptatott gazdasági bajokon való lovagolás helyett a program csupán a néptanításra vonatkozó javaslatokból áll. Nagyon helyesen. Foglalkozzék a kongresszus azzal, amit meg tud saját hatáskörében valószínűsíteni. Hagyjon fel az akadémikus fejtegetésekkel. Szálljunk le a jelszavak vesszőparipájáról és cselekedjünk. Írtsuk ki a köztudatból azt az üres frázist, hogy a székely társaságok feladata az eszmetermelés (?) és az ellenőrzés. A termelt eszmék pedig nem érnek meg. Ellenőrizni pedig kit akarunk. Pótoljuk a nép értelmi világában beállott hézagot, a kulturális és gazdasági tényezők megismerésével. Nyujtsunk módot a tanulásra a népnek s tanításaink gyakorlati kérdéseket öleljenek fel, melyeknek folyamánya a gazdasági megerősödés kell, hogy legyen.

Ameddig a kivándorlás okait nem az alkoholizmusban keressük, a melynek természetszerű

következménye az általános eladósodás és a munkabírás csökkenése, hanem a termelési tényezők természetellenes (?) megdrágulásában: addig sötétben tapogatózás minden társadalmi akció. Ameddig tétlenül nézzük, hogy népünk vallástalan, természetellenes ponyvairódműveket olvasson s gyermekeinek negyven százaléka írni, olvasni ne tanuljon meg: addig hiába állítjuk fel a népkönyvtárakat. Ameddig élet- és versenyképes háziiparunk fejlesztésére fokozottabb gondot nem fordítunk: addig hiába ábrándozunk a kor bűneit terjesztő füstölő gyárkérményekről.

A székelykérdés megoldását ezekben kell keresnünk s akkor a jövőben tiz esztendőnek eredményes alkotásai lesznek.

Erdély visszahódítása.

Székelyudvarhely, 1908. aug. 13.

A mult héten népies vándorgyűlést tartott Szilágysomlyó városában a román „Astra” egyesület. Kiemelik a tudósítások, hogy a gyűlés lefolyásában annak kulturális jellegét akarták kidomborítani, de a magyar intelligencia és a hatóságok mégis távol tartották magukat a gyűlésen való részvételtől.

Ugy hisszük, hogy ebben a tudósításban van jó adag elhallgatás is, mert a magyar intelligencia és hatóságok elmaradása nem történt ok nélkül. Az okot csak tovább burkolja a tudósításnak az a része, mely ártatlan képpel és megszokott, természetes jelenség gyanánt említi föl, hogy a gyűlés tagjai román nemzeti színekkel és rendjelekkel kokárdázták tele magukat.

Ez elég jellemző tünet, hogy románjaink a magyar államból való kivágyódás politikáját nem tudják feledni, ha csupán kulturális munka végzésére gyűlnek is össze. És amikor jobb belátású és jóindulatú vezetők bizonyos mérsékelt irányba akarják terelni a román nemzeti politikát, maguknak is óriási nehézségekkel, fajokonai dühös elfogultságával kell megküzdeniök. Azok a hamis ambíciók és Dákóromániaért epedező irányeszmék úgy nőnek, fejlenek az erdélyi románság tengerében, mint valami korallszirtek. Ezeken a szirteken pedig még sok ideig hajótörést fog szenvedni a magyar államhoz való hűség őszintesége.

Ilyen hajótörésnek kell éreznünk az Astra-gyűlésnek mérsékelt irányba való törekvését is. Ez alkalommal is esőndes, de annál mélyebben ható elkeseredéssel dult a harc az állam-

hoz való hűség és a románság szeparatistikus vágyai között. És e harc végén, mintegy az igazi eredmények és megállapodások jelzésül: román nemzeti színű kokárdák diszelegtek a gyűlési tagok kebelén.

Ennek az igazi neve: *dac* és *tűntetés*. Van benne valami a felfuvalkodott önértékből, mely világhódító jövendőt képzel az erdélyi oláhság számára. Van benne ravaszul mosolygó utógondolat, hogy az oláhság erejét egyelőre kulturális eszközökkel közgazdasági intézményekkel fejlesztjük s aztán úgy tolakszunk ki egész Erdély területére. Hiszen még friss az oláhság ereje s céltudatos szervezéssel és kiképzéssel a székelynek, szásznak, magyarnak fáradt erőivel könnyen tud versenyezni. Tömegsúlyával is sok mindent lebir, szaporaságával is Erdély területének minden részecskéjére be tud lopakodni. A népelet jelenségei az utóbbi évtizedekben mind ezt a tünetet mutatták s mind ezt a ravasz reménységet hízalták.

Éppen idejében ébredt a székely gyűlések évről-évre ismétlődő rendszeressége. Ennek a rendszernek fönt kell maradnia, sőt még ezután kell igazi működést kifejtenie, hogy a ravasz előretolakodásnak utját állja.

A székely nép életföltételeinek javítása, belátásának és szellemi képességeinek megnyitása, hazaszervezetének új és új nagy célokkal való táplálása: mind olyan ténykedés lesz, mely a székely nép edzettségét, szívirósságát, szaporaságát az állam védelmében versenyképessé teszi. Ezzel a versenyképességgel aztán meg kell alkudnia minden olyan dacnak, hamis önértéknek és ravaszkodásnak, melynek a magyar állam egységéből való kivágódás a magva.

A székely gyűléseknek tehát pontosan működő szervezetté kell válnia, hogy erre a versenyképességre rá tudja nevelni a népet. Ne legyenek jámbor óhajtasok, pusztában elhangzó kívánságok, miket a gyűlések határoznak. Hanem legyen folytonosan működő központi erő, mely a magyar társadalom közreműködésének biztosításával s az ünnepély elvének kitartó alkalmazásával érvényesítse is gyorsan, erőteljesen a hozott határozatokat. Legyen központi erőnk, mely a nemzetellenes allűröket folytonos készenléttel, ügyes sietséggel, szellemi és anyagi képességek rugékonyságával tudja ellensúlyozni.

A múlt évi székely nagygyűlésnek is már meg volt ez az irányzata. A most következő székelyudvarhelyi gyűléstől várjuk ennek az irányzatnak nemcsak továbbfolytatását, de a teljes kiképzését és megalapozását is. Adja a magyarok Istene, hogy ez a várakozásunk biztosan beváljék!

A gazdasági egyet ülése.

Udvarhelyvármegye gazdasági egyetülete e hó 10-én tartotta ülését Ugron Ákos főispán elnökletével, a tagok élénk részvétele mellett. Elnök üdvözlő a szép számmal egybegyűlteket, megnyitja az ülést és felszólítja Hlatky Miklós titkár a tárgysorozat előterjesztésére. Titkár első sorban jelenti, hogy a Székelyudvarhelyt f. év őszén tartandó állatkiállítás céljaira 600 korona áll rendelkezésre.

A díjak a következőképp állapították meg: Borjas tehének részére I. díj 100 K, II. díj 70 K, III. díj 60 K, IV. díj 40 K, V. díj 30 K, összesen 300 korona. Három éves üszők részére: I. díj 70 K, II. díj 50 K, III. díj 30 K, összesen 150 korona. Két éves üszők részére: I. díj 70 K, II. díj 50 K, III. díj 30 K, összesen 150 korona. Kiállítás helye a székelyudvarhelyi, háromvásártér, ideje 1908. október 3. A rendező-bizottságba választottak: Gotthárd János, Szombattalvy Lajos, Zonda József, Szabó István, Dénes Samu, Simó János, Hlatky Miklós. Bíráló bizottsági tagok: a) Borjas teheneknél elnök Daniel Lajos, helyettese Kassai Ákos; tagok: Zonda József, ifj. Simó János, Gagy Lajos, Balácsi Sándor, Sándor Gergely; b) 3 éves és két éves üszöknél: elnök Szabó István, helyettese Máthé Pál; tagok: Szabó Gábor, Dénes Samu, Czirmes Bálint, Soó István, ifj. Balácsi István. A kiállításon részt vehet minden udvarhelyvármegyei tenyésztő, magyar erdélyi fajta borjastehennével, 3 és 2 éves üszőjével, melyről hatóságilag igazolandó, hogy félév óta birtokában van. Ugyanez alkalommal az egyetület 50 K jutalmat tűz ki az egyidejűleg rendezendő baromfiállítás céljaira, melyet az első székely baromfitenyésztő egyesület rendelkezésére bocsát.

Titkár jelenti, hogy az ekeverseny alkalmával legjobbnak ítélt kétféle ekével Farkaslakán, Alsósófalván, Etédén, Rugonfalván, Ujszékelyen, Véczen, Városfalván, H.-szentmártonban, Fenyédén és Siménfalván a gazdák élénk részvétele mellett kísérletezték, hol a gazdák általánosan elismerték a bemutatott ekék fölényét a miskolci ekék felett; a jelentést tudomásul vévén elhatározták, hogy a bemutatás folytatandó Kányádon, Bögözben, Oklándon, Vargyason és amennyiben a költségek engedik, más községekben is.

Ugron Ákos elnök jelenti, hogy a takarmánytermés viszonyairól a titkárral egyetértve, már tett jelentést a földmivelésügyi miniszterhez és jelentésében kiemelte, hogy a takarmány 60 százalékkal kevesebb a rendesnél, ami az állatállomány fentartása érdekében hátrányos körülmény. A jelentést helyeslőleg tudomásul vették és kíváncsún tartják, hogy kéresek fel a földmivelésügyi miniszter, hogy a takarmányszállítást tarifa kedvezményekkel könnyítse, hogy a székelyföldi kirendeltség útján vásároltassa össze a vármegyében eladásra kerülő készleteket, melyeket tavasszal kedvezményes árban bocsásson a kisgazdák rendelkezésére; az alispán kéresek fel, hogy felhívást intézzen a körjegyzőségek útján a közönséghez, hogy takarmánykészletét lehetőleg ne vesztesse el.

Bemutatott a vármegye alispánjától áttett kecskelegeltetési szabályrendelet tervezete, melyet némi módosítással elfogadtak.

Az O. M. G. E. átirata, melyben a mezőgazdasági kamaráknál alkotott törvényjavaslata véleményét kér, kiadatott egy bizottságnak, melynek tagjaiul Ugron Ákos elnök, Hlatky Miklós titkár, dr. Nagy Sámuel, Szabó István, Szabó Gábor, Balácsi Sándor, dr. Sebessy János, és Szöllösi Samu választottak meg azon utasítással, hogy a szeptemberi ülésen terjesszék elő javaslatukat.

Alispán áteszi Zetelaka község kérését vásárai határnapjainak megváltoztatása tárgyában; a kérelmet az ülés indokoltnak találja.

A földmivelésügyi miniszter rendelete az Amerikából visszatérő munkások foglalkoztatása tárgyában tudomásul vétetett. Ugyanazon miniszter átirata, melyben a székelyföldi kirendeltség a téli gazdasági előadások, illetve háziipari tanfolyamok tervezetének megállapítását és programját beterjeszti, tudomásul vették és hozzájárulnak.

A földmivelésügyi miniszter értesítését, hogy Székelykeresztúron Patakfalvi József birtokán mintagazdaságot létesített, örvendetes tudomásul vették és a székelyföldi kirendeltség útján kérelmeznek még egy mintagazdaságot a havasalji községekbe és egyet a homoródvidékre.

Az alispán által áttett husvizsgálati rendeletet tudomásul vették. Indítványoztatott, hogy a segesvári állattenyésztési felügyelőséggel közöltessék a szeptember 14-én tartandó ülés határnapja és arra már most hívassék meg, hogy a vármegye állattenyésztési irányzata felett tanácskozás folytathassék; az indítvány elfogadtatott és annak végrehajtásával titkár bízott meg.

A jegyzőkönyv hitelesítésére Szabó Gábor és Zonda József kérték fel. Egyéb tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

KÜLÖNFÉLÉK.

KÉSO BÁNAT.

(Székely szójárással).

*Idegönbe vigan möntél,
Haza pedig búsan jöttél.
Verhetöd mán a fejedöt,
Féltad a becsületöd.*

*Ülhetsz veszteg, akár járhatss,
Tiszteességre nem találhatss,
Igy löttél a világ csufja,
Egész falu immár tudja...*

*Bözzög, a szót megfogadnád,
Hogyha élne szögény anyád,
Hej, de késő a sok szép szó,
Rég elnyelte a kopossó...*

Fülei Szántó Lajos.

Hihetetlen hírek.

Mondják, hogy az augusztusi kiállításon mellékutaink kövezetét, mint kitűnő tyukszemirtő szert fogják bemutatni;

mondják, hogy a ki Székelyudvarhelyen olcsó husz akar fogyasztani, az menjen Bikafalvára;

mondják, hogy a nagy drágaság megszüntetésére városunkban hatósági husvágószekeket rendszereznek;

mondják, hogy városunk jövedelmét szaporítandó legközelebb a kártyára és pezsgőre új adókat vetnek ki;

mondják, hogy a földmivelésügyi minisztérium megígérte, hogy majd megfogja ígérni az államtitkár látogatását a székely erdők ügyében;

mondják, hogy városunkban, a székelykeresztúri mintára atletikai és football klubot alakítanak;

mondják, hogy hetivásárokon a nagy keresetre való tekintetből az összes élelmi szerek olcsóbban kaphatók;

mondják, hogy már kijelölték az utvonalat, melyen a jövő században városunk utcáit rendezni fogják.

E hírek valódiságáért nem vállal felelősséget — a szerkesztőség.

— **Udvarhelyvármegye közigazgatási bizottsága** szerdán, e hó 12-én tartotta rendes havi ülését, melyről részletes tudósításunkat — térhiány miatt — kénytelenek voltunk lapunk vasárnapi számára halasztani.

— **Határkőnél.** A székely nagygyűlésnek és a házi kiállításnak előkészületeiben most állott be a legszorgosabb munka időpontja. Már nem sok nap van hátra az előkészületekre s így ezek javarészen már túl kell lennünk; csak egy pár simitást kell végbevinnünk az eddigi munkán. Tetőpontra jutottunk, határkőnél állunk. A hátralevő pár napot már mindenkinek, aki a jó ügyért buzgóságot érez, folytonos készenlétben, utánjárásban, önfeláldozó fáradozásban kell, hogy töltsse. És mi felemeljük újból figyelmeztető szavunkat, kérjük, hallgassa meg mindenki, ki a város vármegye közéletében számottevő tényezőként szerepel. E számottevő szerepléshez nem illik, hogy az illető a jó ügyért buzgóságot ne érezzen s attól közömbösen elforduljon. A megye és város minden jó fiának éreznie kell, hogy büszkeségünk, jóhírnevünk érdeke megköveteli a kiállítás és gyűlés igazi sikerét. Ehhez pedig mindnyájunk lelkes együttérzése, egyetértő munkája, nagy célokért való áldozatkészsége, munkát nem sajnáló önzetlensége szükséges. Tartsunk ki tehát ezekben az erényekben s úgy végezzük a még hátralevő egypár nap előkészületeit.

— **Miniszteri képviselők a Székelyföldön.** A magyar kormány a legutóbbi időig alig adta tanujelét a Székelyföld iránti érdeklődésének és az erdélyrészi magyar politikára valló érzékének. Miatta felfordulhattak, kivándorolhattak a székelyek, elkotyavetyélhették az ősi just. Utóbb azonban annál több jelét adta nemcsak érdeklődésének, hanem el lehet mondani rokonszenvének is. Legkivált a földmivelési, kereskedelmi és kultuszminiszterek bizonyították ezt be. A Székely Társaságok Szövetségének elnöksége éppen ezért meghívta őket az idén is az udvarhelyi közgyűlésre. A földmivelésügyi minisztert — mint már jeleztük — Dr. Koós Mihály, a székelyföldi miniszteri kirendeltség vezetője, a kereskedelmi minisztert Csóka József miniszteri tanácsos és a kultusz minisztert Ugron Ákos főispán képviselik.

— **Áthelyezés.** A közoktatásügyi miniszter Barabás Jenő székelyudvarhelyi állami főreáliskolai tanárt a tordai állami főgimnáziumhoz helyezte át.

— **Az erdélyrészi szentferencrendiek** káptalani nagygyűlését e hó 5-én tartották Smercek Gyula generális vizitátor, bécsi egyházfőnök elnöke mellett Medgyesen. Házfőnök lett Székelyudvarhelyt Csiszér Bonaventura, áthelyeztettek Kristó Modest Vajdahunyadról Székelyudvarhelyre, Albert Kasszián Székelyudvarhelyről Désre.

— **Jégeső.** Hétfőn délután fél 4 óra körül kártékony jégeső zúdult le városunk felett, mely a kertekben a gyümölcsöket mind leverte a fákról; mogyorónyi nagyságu jegek hullottak és torlaszolódtak fel az utcákon; a jégesőt felhőszakadásszerű záporosó váltotta fel, mely oly sűrűn omlott alá, hogy néhány pillanat múlva piszkos ár borította el az utakat, mely erejével a Kossuth-utcán az építkezésre szánt szálfaakat is magával ragadta; mint értesülünk az áradat az egész városban, de különösen az alsó Kossuth-utca kertjeiben okozott jelentékeny károkat. Mintegy háromnegyed órai tombolás után az eső alább hagyott, de a víztömeg az átkelést az egyik utcasorról a másikra szinte lehetetlenné tette.

— **A székelyudvarhelyi unitárius egyházkör** a napokban tartotta az évi rendes közgyűlését a homoród-szentpáli egyházközségben, melyen az egyházközi esperes, mint egyházi elnökön és a két egyházközi gondnokon, mint világi elnökön kívül 55 tag jelent meg. László Domokos tartalmas elnöki megnyitója után Kisgyörgy Sándor esperes számolt be az egyházkör egy évi valláserkölcsei életéről és vagyoni állapotáról. Isteni tiszteltetés után Szén Mihály homoród-szentpéteri lelkész mondott magas szárnyalású beszédet a családi élet vallásosságáról. A gyűlésnek egyik legfontosabb tárgya volt a tisztújítás, mely titkos szavazással a következő eredménynyel folyt le: Kisgyörgy Sándor vargyasi lelkész körüli esperesnek, Pál Ferenc oklándi lelkész körüli jegyzőnek, Demeter Dénes karácsonyfalvi lelkész közügyigazgatónak újra megválasztottak 6 évre. Gál József recsenyédi lelkész helyébe egyházközi pénztárnoknak Szén Mihály homoród-szentpéteri lelkész választotta meg, szintén 6 évre. Főtanácsi képviselőktől 3 évre megválasztottak egyházi részről: Demeter Dénes és Ürmösi Károly lelkészek: világi részről: Barna Lajos körjegyző és Szathmáry Miklós áll. isk. tanító.

— **Athlétikai versenyek Székelykeresztúron.** Nagyon kedvezőtlen időben, vizenyős talajon és mégis meg lehetős szép számu közönség jelenlétében folyt le vasárnap délután fél 6 órakor a Székelykeresztúron rendezett első athlétikai verseny, melyet az alig néhány hét előtt alakult ottani football club rendezett. Az egész délután esett az eső, úgy, hogy már a verseny megtartása is kétséssé vált, de a derék közreműködők nem riadtak vissza és mikor az ég estefelé kiderült mégis bemutatták tudásukat. A 80 méteres, 11 gáttal 1.12 cm. magasságu akadályversenyben Szabó Ferenc 5 másodperc alatt; másodikként Horváth Gergely győzött. A korlátversenyben a jury György Domokos tanítójelöltet első helyre, Gyarmathy Dezsőt második helyre jelölte, de szerintünk és sok más szakértő véleménye szerint az első helyet Gyarmathy Dezső érdemelte volna, kinek szolgáljon elégtételül az a nagy tetőzés, melylyel a közönség mutatónyait jutalmazta. A sulydobásban 7 fél golyóval jobb és bal kézzel első lett Szabó Ferenc jobb 10 m. bal 7.90, összesen 17.90 m. Második jobb 8.80, bal 6.65, összesen 15, 45. Végül következett a football verseny, melyben a közreműködők elég ügyességet fejtettek ki. A többi versenyek az előrehaladt idő miatt nem tar-

tattak meg. Este 8 órakor műsoros táncestély volt, melyre nagyszámu közönség jelent meg; a közreműködők minden egyes számukkal zajos tetszést arattak; a jókedvű fiatalok pedig világos reggelig táncolt széles jókedvében. Az egész verseny éltető lelke Horváth Lajos tanár volt, a ki mint felolvasó és zeneszerző is kivette részét a dicsőségből.

— **Egy munkásjóléti intézmény haladása.** A Magyarországi Munkások Rókkant- és Nyugdíjgyűlése Kölber Alajos kocsigyáros elnöklésével legközelebb tartotta szokásos havi választmányi ülését. A központi választmány tagjai Katits Antal igazgató jelentéseiből meglegedéssel vették tudomásul e közhasznu munkásjóléti intézményünk öröndetes gyarapodását és erősödését, a mi kitűnik abból, hogy a folyó évben belépett tizenötezer új taggal a rendes fizető tagok száma hetvenezret elérte. Az egylet vagyona jelenleg 3.600,000 K, melyből két és félmillió korona állami és székesfővárosi értékpapirokban teljesen biztos alapon van elhelyezve és gyümölcsöztetve. — Az egylet 1903. óta eddig 373 rókkant és elaggott munkást és 98 árvát részesített állandó heti segítségben s e cimen eddig háromszázezer koronát meghaladó összeget fizetett ki. Legközelebb Borsódnádasdon és Újvidéken alakítanak fiókpenztárakat s ezek száma 217-re emelkedett. Az egylet iránt érdeklődők forduljanak felvilágosításért a központi irodához. Budapest, VIII., József-utca 23. (az egylet saját házában.) Az egylet ügy-
nőköket nem tart.

— **Vasárnapi munkaszünet.** A kereskedelmi miniszter a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény végrehajtási rendeletét ismét módosította. Nevezetesen elrendelte, hogy azokon a vásárnapokon, a melyek vasárnapra esnek, az ipari és kereskedelmi árusítás csakis a vásárterekre szorítkozhatik, egyéb helyeken s főleg az üzletekre vonatkozólag teljes mértékben betartandó a munkaszünet. Sok vi-
szálykodásnak veszi elejét a rendeletben foglalt az a másik intézkedés, hogy a karácsonyi ünnepeket megelőző vasárnapon a miniszter a munkaszünetet egész napra felfüggeszti, vagyis ezen a vasárnapon a kereskedelmi és ipari árusítás egész nap akadálytalanul folytatható.

— **Harcászati lögyakorlatok.** Az erdélyi 12 tüzérdandár harcászati lögyakorlatait Homoródbene, Székelyderzs és Petek községek határai-
ban tartja meg. A munkálatok előkészítésére mult hó 28-án Brandt József tüzérfőhadnagy egy hadnaggyal és 38 legénynyel Homoródbenebe érkezett. A 36. tábori ezred Dengler Ignác ezredes vezetése mellett aug. 17-én érkezik H.-benébe s ott marad aug. 25-ig, 2 üteggel aug. 26-ig. A 12. tábori tarack-ezred aug. 26-án érkezik Hefele György ezredes vezetése mellett s ott marad 30-ig. A 34. tábori ágyu-ezred Oppitz Ferdinánd ezredes vezetése mellett aug. 23-án érkezik Petekre s ott marad aug. 27-ig. A 35. ezred aug. 19-én érkezik Székelyderzsbe Schneeberger István ezredes vezetése mellett s ott marad aug. 25-ig. A lögyakorlatok a következő sorrendben történnek:

Augusztus 19-én lő a 36-ik ezred, üteglövés.

21-én lő a 35-ik ezred, üteglövés, léghajóra is.

22-én lő a 35-ik ezred, üteglövés.

24-én lő a 35-ik és 36-ik ezred, üteglövés, léghajóra is.

25-én lő a 34-ik ezred, üteglövés.

26-án lő a 34-ik ezred, üteglövés, léghajóra is.

28-án lő a 12-ik ezred, üteglövés.

29-én lő a 13 ezred, ezredlövés, az új gyorstűzelő tarackokkal.

Ezen céllövészetten augusztus 24. és 25-én Gaudernak hadtestparancsnok, 24—26-én Schreiber hadosztályparancsnok, 24—26-án Spurny tüzér dandár parancsnok is részt vesznek, kik szintén Homoródbenében lesznek elszállásolva. A lakosság és az érdeklődő közönség figyelmét felhívjuk a léghajóra teendő érdekes lövésre, s arra, hogy a céllövészet a jelzett napokon reggeli 6 órakor kezdődik. Az őrszemek reggel 5 órakor lesznek felállítva s így az a ki megnézni kívánja, az Homoródbenére reggel 5 óra előtt érkezzen meg. A katonaság az ottani vasuti állomáson nagyon sok árut szállít és kap, azonban teheráru hiányában mindent gyorsárúként kell szállítania, a mi nagyon költséges. Ez az egy eset is elegendő volna bizonyítékul, hogy az államvasut érdeke oda raktárt állítani, a mivel a helyi és vidéki lakosságnak igen nagy szolgálatot tenne. Mint értesülünk az a lőterület igen fontos hely s így kilátás van rá, hogy a következő években is ott lesznek a gyakorlatok.

— **25 éves jubileum.** Baróton lélekemelő ünnepély folyt le e hó 5-én midőn a közszeretnek és tiszteltnek örvendő Máthé István esperes-plebános áldozárságának 25 éves jubileumát tartották meg, az egész község és vidéke tömeges részvételével. Az ünnepélyt megelőző estén fáklyásmenettel tisztelték meg a szeretett főpapot, mely alkalommal a hitközség nevében Incze Gyula igazgató üdvözölte; e beszéd után volt káplánjai egy gyönyörű, dusan aranyozott kelyhet nyújtottak át neki emlékül. Másnap fél 10 órakor mise volt és az ünnepi beszédet a jubláns legregibb barátja Sebestyén Mózes, zetelaki esperes mondotta. Mise után a plebánia ebédlőjében a küldöttek tisztelegtek, délben pedig diszes közebéd volt, melyen sok szép felköszöntő hangzott el. A fenkölt lelkületű főpapot e ritka szép ünnepély alkalmából mi is őszintén gratuláljuk!

— **Köszönetnyilvánítás.** Az Oroszhegyen augusztus 2-án tartott műsorral összekötött táncvigalom sok vidéki intelligens publikum részvételével igen jól sikerült. Ez alkalommal jegyüket megváltották, de nem jelentek meg: Lichtmann Ignác 5 K, Maurer Tamás 5 K, Ágoston Béla 2 K, Szabó Endre 2 K, Talyán Imre 1 K. Felülfizettek: Szabó Lajos, Oláh Jakab, Pál István, Bálint Ferenc főerdész, Kiss András pleb. 1—1 korona, Bors Károlyné 40 f, Balázs János 20 f. Fogadják érte a rendezőség hálás köszönetét.

— **Vágó-lajstrom.** A m. kir. földmívelésügyi miniszterium 1908. évi 54.300 sz. rendeletéhez szükséges Vágó-lajstromok és egyéb nyomtatványok, melyek 1908 évi augusztus 1-től minden község által beszerzendők és csak ezen minták szerint lesznek vezetendők Betegh Pál villamos-

erőre berendezett könyvnyomtató intézetében Székelyudvarhelyt, a törvényhatósági m. kir. állatorvos urtól nyert utbaigazítás szerint elkészültek és kaphatók. E körülményt a t. előjáróságok szíves figyelmébe ajánljuk.

Kiadja: Betegh Pál könyv- és újság kiadó intézete.

A helybeli Fogyasztási Szövetkezet, melynek aug. 2-ra összehívott közgyűlése nem volt határozatképes, e hó 16-án a már hirdetett programmal tartja d. e. 11 órakor a vármegyeháza kistermében közgyűlést, melyen a megjelent tagok határozhatnak. Székelyudvarhely, 1908. aug. 12. Az elnökség.

BÉRLET.

Baróton, Háromszék megyében, közvetlen a községgel összefüggő 438 hold területű 1. osztályu szántó és kaszálóból álló, gazdasági szeszgyárral kapcsolatos földbirtok hat (6), esetleg több évre is bérbeadandó. Közvetítő kizárva. Felvilágosítást nyerhetni 1908. szept. 1-ig Baróton, azontul Sepsiszentgyörgyön Zathureczky Gyula urnál.

Országos és más méretű méh-kaptárakat

legelőnyösebb áron készít: Józsa Mózes szaktanfolyamot végzett méhészasztalos Hodgya, utolsó posta Békafalva.

481—1908. végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a székelykeresztúri kir. járásbírósnak 1908. évi V. 331—1. sz. végzése következtében Dr Gombos János székelykeresztúri ügyvéd által képviselt Losdorfer Jenő javára Fodor István szentábrahám lakos ellen 40 K s jár. erejéig 1908. évi július hó 20-án foganatosított biztosítási végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 3800 koronára becsült következő ingóságok, u. m. 2 ló, 2 kocsi, 1 pár hám, 1 bival, sertések, 1 triól, 1 zongora, 1 kredenc nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a székelykeresztúri kir. járásbírósnak 1908. évi V. 333—1 sz. végzése folytán 40 K tőkekövetelés, ennek 1908 évi február hó 6. napjától járó 6 százaléka kamatai, egyharmad százaléka váltódíj és eddig összesen 137 K 80 f bíróilag már megállapított költségek erejéig Szentábrahám községében alperes lakásán leendő megtartására 1908. évi augusztus hó 28-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel ily megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. LX. t. c. 107. s 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

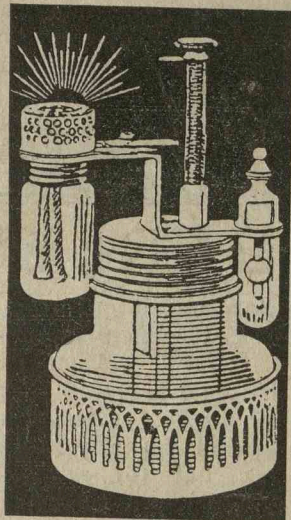
Kelt Székelykeresztúron, 1908. évi augusztus hó 8 napján.

Szalontai Albert, kir. bir. végrehajtó.

Nem kell többé gyufa se gyertya a házban!

10 órai égés 2 fillér.

VILÁGSZABADALOM!

„Viktor” villamos öngyújtó készülék! Dísze minden asztalnak! — Éjjeli lámpa helyett is használható! Egy nyomás által megvilágítja a szobát! — Csak egyszer egy évben kell megtölteni. A beleváló sav 50 fillérért mindenütt kapható, de mi is küldhetjük!

Elegans nikkelezett kivitelben
8 K.-ért utánvét mellett küldi a

„Külföldi Ujdonságokat Terjesztő Vállalat”

Budapest, VII., ker. Dembinszky-utca 28. szám.

Székelyudvarhelyt
kapható kizárólag:

Fazekas Testvérek

műszaki berendezési vállalatánál Kossuth-utca.

Mindenki érdeke,

hogy cipőszükségletének beszerzése előtt dusan felszerelt

cipő-üzletemet

megtekintse, a mely Szántó Ferenc elismert szak-képzettségű üzletvezető közreműködése mellett

nagy forgalom és kevés haszon elvekkkel bármily kényes igényeket is kielégíteni képes.

Megrendeléseket megfelelő személyzetemmel a leggyorsabban és pontosan, teljes felelősség mellett elintézek.

A mélyen tisztelt közönség legjobb kiszolgálására törekszem s éppen ezért számos látogatást kérve, vagyok teljes tisztelettel:

Zengliczky Károly

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 1. szám.

Szám 4125—908. kig.

Hirdetmény.

Székelyudvarhely város tanácsa az „Udvarhelyi Híradónak” 1908. évi augusztus hó 9-diki számában egy árlejtési hirdetményt tett közzé 4125—908. szám alatt a katonai barákka és ürszék árlejtésére vonatkozólag s tévedésből az árlejtés napjául — augusztus hó 23-ika lett kitéve.

Tájékoztatásul értesitem a közönséget, hogy a katonai barákka és ürszékre vonatkozó árlejtés *nem* augusztus 23-án, *hanem*

augusztus hó 16-án d. e. 10 órakor

tartatik meg s az ajánlatok is augusztus hó 16-án délelőtt 10 óráig adandók be.

Székelyudvarhelyen, 1908. augusztus hó 10-én.

Soó Domokos,
h. polgármester.

Szám 4125—908. kig.

Árlejtési hirdetmény.

Székelyudvarhely város képviselőtestületének 1908. évi június hó 4-én kelt 38—908. számú határozata alapján Székelyudvarhely város tanácsa az új katonai barákka és ürszék felépítésére pályázatot hirdet, a katonai barákka felépítésére 1908 6 K 6 f, az ürszék felépítésére 3661 K 42 f engedélyezettett a képviselőtestület által.

A fent említett munkálatok foganatosításának biztosítása céljából 1908. augusztus hó 16-án d. e. 10 órára Székelyudvarhely város tanácsa nagytermében zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik, a versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy fent említett munkálat végrehajtásának elvállalására az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előírt 10 százaléknyi banatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat külön a katonai barákkára és külön az ürszékre folyó évi augusztus hó 16-án d. e. 10 óráig Székelyudvarhely város tanácsához annyal inkább igyekezzenek beadni, mivel a kitűzött időn túl érkező ajánlatok nem lesznek figyelembe véve.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a város mérnökénél a rendes hivatalos órák alatt délelőtt 1-ig naponként megtekinthetők.

Székelyudvarhely város tanácsa, 1908. augusztus 4-én.

Soó Domokos
h. polgármester.

Német és francia

tanfolyamot nyit folyó évi szeptember hó 1-től kezdve

őzv. Pomerius Gottfridné

Székelyudvarhelyt, Fapiac-tér (Galter-féle ház emeleti részén). Bővebb felvilágosítás ... ugyanott nyerhető ...

BÉLYEGZŐK

megrendelésre mindenféle kivitelben bárhova a legpontosabban szállítatnak Betegh Pál könyv-, papirkereskedéséből Székelyudvarhelyt.

Csemegeszőlő, csakis elsőrendű, nemas fajok, — postakosaraként 2-80 K, 100 kg. vételnél 40 K. Csemege alma és körte postakosaraként 2-40 K, 100 kg. 24 koronától feljebb. — Görög és sárga dinnye 100 kg. 10 K, turkesztán és ananász 32 K, postakosaraként 2-40 K. — Paradicsom, tölthető zöld paprika és fejeskáposzta postakosár 2 K. Vasúti rendelést csakis előleges beküldéssel szállít: **Szabó 176. gyümölcskivi-**
tele Csongrád.